

Onderwerp

Standpunt t.a.v. gebruik biomassa

Kern mededeling:

Biomassa is een essentieel onderdeel van de energietransitie en de bio-based economy, waarbij wordt beoogd om de biomassa zo hoogwaardig mogelijk in te zetten waar dit rendabel kan. Dit geldt bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van bijvoorbeeld warmtenetten. Houtige biomassa is negatief in het nieuws gekomen de afgelopen maanden. Dit geldt met name voor de duurzaamheid ervan, de emissies en de tijdelijkheid van de toepassing met het oog op de verwachte toekomstige schaarste van duurzame biomassa.

In Flevoland hebben we het beleid van cascaderen en alleen reststromen inzetten voor bio-energie: groene grondstoffen zo hoog mogelijk inzetten in de piramide van de biobased economy. Het is de komende tijd naar ons idee de uitdaging om eerst alle waardevolle stoffen uit de biomassa te halen voordat het wordt ingezet voor energie.

Naar de inzet van houtige biomassa worden verschillende onderzoeken uitgevoerd, waarvan de resultaten input vormen voor het te voeren nationale beleid. Wij volgen de ontwikkelingen en houden u daarvan op de hoogte.

Mededeling:

Biomassa staat ter discussie en niet voor het eerst. Al eerder is gekeken naar de duurzaamheid van biomassa; de Commissie Duurzaamheidsvraagstukken Biomassa ('Commissie Corbey', genoemd naar de voorzitter Dorette Corbey) heeft in de periode 2009-2016 diverse adviezen uitgebracht. Het laatste in 2016 verschenen Advies Duurzaamheidscriteria Post-2020 biedt concrete actiepunten voor duurzame productie, verwerking en inzet van biomassa.

De wereldwijde vraag naar energie en grondstoffen neemt de komende decennia nog flink toe. Het gebruik hiervan leidt tot een grotere uitstoot van broeikasgasen, terwijl landen hebben afgesproken emissies te verminderen om klimaatverandering tegen te gaan. Zo streeft Nederland ernaar in 2050 een koolstofarme economie te hebben, met 80-95% minder uitstoot van broeikasgasen.

Een oplossing wordt vaak gezien in het gebruik van biomassa, zoals gft-afval, hout en landbouwgewassen. De economie wordt daarmee ook minder afhankelijk van landen die fossiele producten, zoals olie en gas, produceren. Maar het gebruik van biomassa heeft niet alleen positieve gevolgen en bovendien gebruiken de diverse partijen/betrokkenen de voor- en tegenargumenten verschillend. Daarom staat biomassa volop in het nieuws. Kan de maatschappij wel uitgaan van biomassa als goed alternatief voor fossiele grondstoffen?

Om die reden worden door verschillende instituten enkele onderzoeken uitgewerkt die input vormen voor het te voeren nationale (en mogelijk provinciale en gemeentelijke) beleid:

- Eind januari/ februari 2020 komt het PBL met de verkenning beschikbaarheid en toepassingen van biomassa en een duiding van de hoeveelheden waarover Nederland tot wanneer kan beschikken;
- RHDHV onderzoekt de duurzaamheidscriteria;
- RIVM doet nader onderzoek naar luchtverontreiniging van biomassacentrales. Dit is niet meegenomen in het onderzoek dat RIVM eerder deed in het kader van het Klimaatakkoord.

Registratienummer

2546918

Datum

28 januari 2020

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Maart 2020 formuleert de SER op basis van deze onderzoeken een advies aan het Kabinet over de haalbaarheid van en het draagvlak voor de nadere eisen aan biomassa. Dit is een advies dat als input dient voor het nationale beleid op biomassa.

In Flevoland hebben we het beleid van cascaderen en alleen reststromen inzetten voor bio-energie: groene grondstoffen zo hoog mogelijk inzetten in de piramide van de biobased economy. Uiteindelijk blijft er een stroom over waar alleen nog energie uit gehaald kan worden. Dit is dan echt een reststroom bestemd voor energieproductie. Het is de komende tijd naar ons idee de uitdaging om eerst alle waardevolle stoffen uit de biomassa te halen voordat het wordt ingezet voor energie.

De onderzoeken naar inzet van houtige biomassa wachten we af. En, indien de SER hun advies via deze tafels formuleert, via de Klimaattafels (afhankelijk van de onderzoeken) in te zetten op aanscherping van de eisen aan emissies met het oog op de Omgevingswet en duurzaamheidscriteria met het oog op het Rijksduurzaamheidskader.

De discussie over de inzet van houtige biomassa wordt momenteel parallel gevoerd in de bestuurlijke adviescommissie Energie van het IPO en het portefeuillehouders overleg Duurzaamheid van de MRA. Ook deze gremia wachten de onderzoeken en het SER-advies af.

Wij volgen de ontwikkelingen en onderzoeken op rijksniveau, provinciaal/IPO-niveau en MRA actief. En komen voor de zomer bij u op het onderwerp terug, met een (vervolg)mededeling

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Biomassa	2516053	Ja

Wat is er aan de hand met biomassa?

Langzaam maar zeker worden de problemen die biomassa productie veroorzaken duidelijk en vraagt de inzet van biomassa als alternatieve grondstof om een goede onderbouwing om ongewenste effecten te voorkomen. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat er energie nodig is om biomassa te winnen, te transporteren en verwerken en er vindt CO₂ uitstoot plaats door veranderd landgebruik dat wordt veroorzaakt door de productie van biomassa. Tot slot zit er een significantie vertraging tussen de emissie door het verbanden nu en de opname van CO₂ door levende organismen.

Principes voor de inzet van biomassa

- Biomassa is geen homogene productcategorie, Het is een verzamelterm voor verschillende stromen die elk hun eigen voor- en nadelen kennen. De verschillende stromen moeten dan ook apart beschouwd worden in relatie met duurzaamheid en toepassing
- De directe en indirecte negatieve gevolgen op ontbossing, biodiversiteit, bodem- en waterkwaliteit en kwantiteit en voedselzekerheid moeten worden voorkomen.
- Beleid moet de prioritering van toepassing van biomassa versterken en niet verstoren.
- Biomassa moet vergeleken worden op duurzaamheid breed met alternatieven. Als alternatieven beter scoren verdienen die de voorkeur.

Wat is biomassa eigenlijk?

Biomassa is een verzamelterm voor al het materiaal dat afkomstig is van levende organismen (meestal planten). Op papier is biomassa hernieuwbaar en klimaatneutraal. De organismen nemen CO₂ op uit de lucht en zetten dit om in materiaal. Als biomassa verbrand wordt komt de CO₂ weer vrij. Dit noemen we de kleine koolstofcyclus.

Typen biomassa

Biomassa is geen homogene grondstof, maar bestaat uit vele verschillende stromen die elk hun eigen toepassingsmogelijkheden hebben. En ook hun eigen duurzaamheidsrisico's.

Om de discussie over duurzaamheidsrisico's goed te kunnen voeren is het nodig onderscheid te maken tussen de verschillende soorten biomassa.

	productiestromen	Primaire nevenstromen	Secundaire nevenstromen	Tertiaire nevenstromen
Stromen uit bos	Productiestromen uit bos: eikenhout, wilgenhout, etc.	Primaire nevenstromen uit bos: takken, bladeren, schors, etc.	Secundaire nevenstromen uit bos: zaagsel, zaagverlies, etc.	Tertiaire nevenstromen uit bos: afvalhout uit bouw, afvalhout uit grofvuil, oud papier, etc.
Agrarische stromen	Agrarische productiestromen: bieten, graan, vlees, eieren, etc.	Agrarische primaire nevenstromen: bietenloof, stro, mest, etc.	Agrarische secundaire nevenstromen: bietenpulp, slachtafval, doppen, etc.	Agrarische tertiaire nevenstromen: GFT, rioolslib, afgedankt textiel (wol, katoen, etc.), organische fractie huisafval, etc.

Toepassing van biomassa

Biomassa is beperkt duurzaam beschikbaar en moet dus slim worden ingezet.

Eerste prioriteit is het natuurlijk gebruik (voor bodem, voedsel en voer) omdat hiervoor geen alternatieven beschikbaar zijn. Vervolgens kan de biomassa worden gebruikt voor de economie (bio-

based economy, BBE). Op basis van maatschappelijke waarde en cascadering¹ ontstaat een prioritering van toepassing:

1. Bodemverbeteraar
2. Voedsel
3. Veevoer
4. Materiaaltoepassing
5. Biobrandstof
6. Elektrische- en warmteproductie

Bron:

Biomassavisie 2018, De rol van biomassa in een duurzame economie, Natuur&Milieu 2018

¹ Cascadering is de grondstof zo vaak en zo nuttig mogelijk gebruiken, bijvoorbeeld eerst als constructiehout, daarna als meubelhout en uiteindelijk als brandhout.